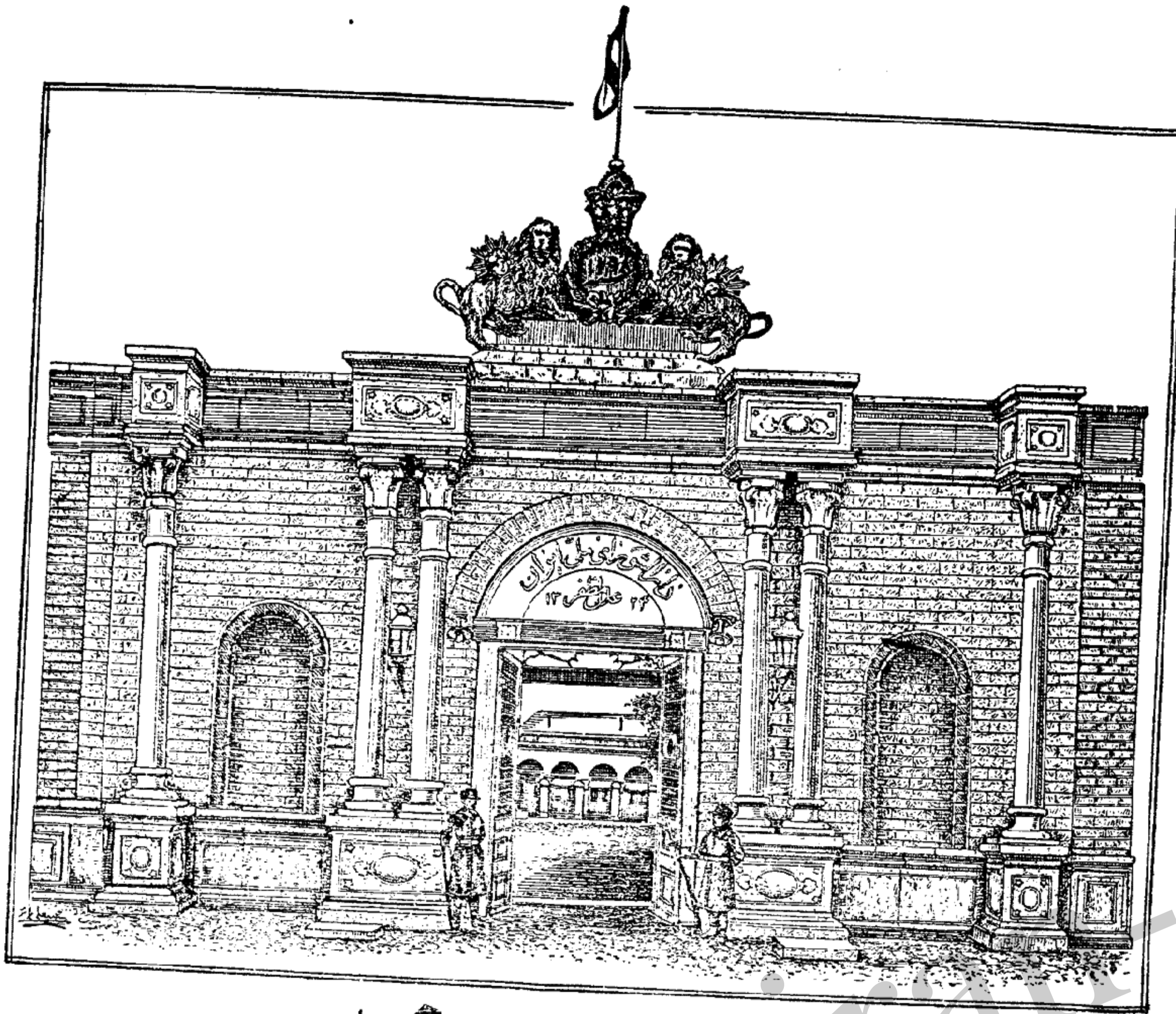

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۱۳۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۹۹</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه ۵ شنبه ۵ امرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۸ محرم الحرام ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود یس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تك شماره يك قران</p>

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه پنجم مردادماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۸ محرم الحرام ۱۳۴۶

جلسه ۱۳۴

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز سه شنبه سوم مردادرا آقای
بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان: حاج علی اکبر امین - اسفندیاری - احتشام
زاده - فرشی - عدل - والی زاده - مفتی - میرزا حسن
خان وثوق - زعیم - بدر - عراقی

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان جلانی - ملک آرائی - بهبهانی - آیه الله زاده اصفهانی	۲۰۰۰	۲۰۰۱
۲	بقیه شور نسبت به لایحه کفالت ریاست کل مالیه و تصویب تفویض اختیارات قانونی ۴ اسد ۱۳۰۱ به آقای حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه	۲۰۰۱	۲۰۱۷
۳	قرائت لایحه دولت راجع به اعتبار بودجه ۱۳۰۶ راه آهن و ارجاع آن به کمیسیون	۲۰۱۷	۲۰۱۹
۴	مذاکرات و پیشنهادات راجع بمطالی که بایستی جزر دستور شود	۲۰۱۹	۲۰۲۱
۵	قانون تفویض اختیارات مصوبه ۴ اسد ۱۳۰۱ ریاست کل مالیه به آقای حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه	۲۰۲۲	

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - علیخان اعظمی - نظام مافی - حشمتی بهار - حاج حسن آقا ملک - جهانشاهی در آمدگان با اجازه جلسه قبل
آقایان: شریعت زاده - دیبا در آمدگان بی اجازه جلسه قبل
آقایان: سهرابخان - امیر حسینخان - مرتضی قلیخان بیات - امام جمعه شیراز - نوبخت - محمد ولی میرزا - سلطان محمد خان

رئیس - صورت مجلس اعتراضی دارد یا نه؟

(گفتند خیر)

بعضی از نمایندگان - دستور

رئیس - چند فقره خبر از کمیسیون مرخصی رسیده است که باید قرائت شود بعد وارد دستور شویم (بترتیب ذیل خوانده شد)

خبر مرخصی آقای جلائی:

آقای جلائی برای کارهای محلی خود تقاضای یک ماه مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی مزبور را از روز حرکت تصویب و راپورت آن تقدیم میشود
رئیس - آقایانیکه مرخصی بکراهه آقای جلائی تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای ملک آرائی

آقای ملک آرائی نماینده محترم تقاضای دو ماه مرخصی از روز حرکت نموده کمیسیون تقاضای ایشان را تصویب و خبر آنرا تقدیم میدارد که نماینده محترم پس از تصویب در ظرف سه ماه حق استفاده از دو ماه مرخصی خواهد داشت

رئیس - آقایانیکه مرخصی دو ماهه آقای ملک آرائی را

تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر

خبر مرخصی آقای بهبهانی:

آقای بهبهانی تقاضای چند روز مرخصی نمودند کمیسیون از ۲۲ تیرماه برای شش روز مرخصی تصویب و راپورت آن تقدیم میشود.

رئیس - آقای بهبهانی

بهبهانی - بنده بواسطه مرخصی سختی که داشتم و در دماوند بود شش روز مرخصی خواستم و از این شش روز سه روز بیشتر استفاده نکردم استدعا میکنم همان سه روز را رأی بگیریید.

رئیس - آقایانیکه سه روز مرخصی آقای بهبهانی را

تصویب میکنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر مرخصی آقای آیه الله زاده اصفهانی.

(این قسم قرائت شد)

آقای آیه الله زاده اصفهانی تقاضای سه ماه مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی از روز حرکت سه ماه مرخصی را تصویب و راپورت آن را تقدیم میدارد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اگر چه تمام انظار در این جامه توجه بنده است که چرا مخالفت کردم ولی عرض میکنم که بنده نظر خصوصی نداشتم و در غالب این خبرها هم که موافقت کردم و رأی داده حقیقه خجالت می کشیدم و رأی میدادم ولی دم حاضر نیست که رأی بدهم اساساً مجلس باید در مسئله مرخصی ها يك نظری اتخاذ کند و يك ترتیبی نسبت بمرخصی نمایندگان اتخاذ کند. هر وقت که صورت جلسه خوانده میشود بقدری می نویسد غایب بی اجازه و با اجازه که انسان متأثر میشود بعد هم در موقع مرخصی این ترتیب میشود و باید يك ماده در نظامنامه

رئیس - تصویب شد.

عمادی - برای هر نماینده سالی يك ماه باید پیشنهاد بشود.

رئیس - پیشنهاد هائی که راجع بکفالت ریاست کل مالبه در جلسه قبل رسیده بود قرائت شد چند فقره پیشنهاد هم بعد رسیده است که قرائت می شود و رأی می گیریم.

دادگر - بنده در باب این پیشنهاد ها عرض دارم

رئیس - فرمائید.

دادگر - این پیشنهادات مختلف برای این شد که عقاید مختلف در مجلس جریان داشت ولی ما در خارج حرف زدیم و يك توافق نظری حاصل شد و بنده تصور میکنم اگر بجای آنها مقام منبع ریاست توجه فرمایند و آن پیشنهاد را بخوانند این پیشنهادات روز قبل دیگر مورد نداشته باشد.

عده از نمایندگان - صحیح است

رئیس - فرمودید بجای آن پیشنهاد ها چه چیز

را بخوانیم؟

دادگر - آن پیشنهادی که عده امضاء کرده اند

عمادی - بلی. خیلی هم امضاء کرده اند

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - بنده در باب پیشنهاد خود مختصر توضیحی می دهم. لابد آقایان توجه فرموده اند که این پیشنهاد بنده مانعاً الجمع ناهیه یک از این پیشنهادات که آقایان فرموده اند نیست و با لایحه دولت هم مانعاً الجمع نیست و در صورتیکه مجلس پیشنهاد بنده را قبول کند میشود به پیشنهاد آقایان هم رأی گرفت و رأی قطعی هم میشود داد لهذا بنده تقاضا میکنم که در هر حال به پیشنهاد بنده رأی گرفته شود چون هیچ مانعاً الجمع نیست.

رئیس - برای اطلاع آقایان پیشنهاد هائی هم که

اخیراً رسیده است قرائت میشود بعد يك يك رأی

راجع باین مسئله نوشته شود از آن طرف راجع به تعطیل همه رأی میدهند باجماع. و خوب است يك فکر اساسی برای اینکار بشود و بنده از روی يك نظر بی آلاشی این عرض را کردم و استدعا میکنم يك طرحی را از مجلس بگذرانیم و يك ترتیبی بکنیم که اینطور نشود. آخر این چه چیز است؟ این جور مجلس را از اکثریت انداختن خوب نیست و خدا شاهد است که من این را از روی يك دلسوزی عرض میکنم اینطور مرخصی ها را نمیشود تصویب کرد ولی در عین حال باین مرخصی هم رأی میدهم برای اینکه با ایشان موافقم.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده اصولاً موافقم با نماینده محترم لکن مخالفم با ایشان که چرا در يك مورد بخصوص تبعیض کردند. بنده مخصوصاً میخواستم در مورد مرخصی سه روزه آقای بهبهانی مخالفت کنم و اظهار نظر بکنم. آقای آقا سید یعقوب هم همین مطالب را مکرر اظهار فرموده اند ولی بعد بلند میشوند و رأی میدهند....

آقا سید یعقوب - چه کنم؟

کازرونی - اگر چنانچه راستی راستی علاقه دارید بانچه که اظهار میکنید يك طرحی بمجلس پیشنهاد کنید و این امر را اصلاح کنید....

آقا سید یعقوب - چشم. چشم

کازرونی - در هر صورت بنده میخواهم عرض کنم که شما هر روزه علی التوالی باین اجازه ها رأی میدیدید و میفرمائید مخالف هم هستم لکن اگر بطور خصوصی بنده و جناب عالی در باب يك مرخصی اظهار مخالفت کنیم این مطلب این طور تعبیر میشود که نظر خاصی نسبت باین شخص داریم و این بد است.

افسر - اینطور نیست آقا.

رئیس - رأی گرفته میشود آقایانیکه مرخصی سه ماهه

آقای آیه الله زاده اصفهانی را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام کردند)

میگیریم.

رئیس الوزراء - بنده برپروز عرض کردم حالا هم عرض میکنم که راجع به پیشنهاد آقای تقی زاده متأسفانه دولت نمی تواند قبول کند.

رئیس - پیشنهاد هائی که اخیراً رسیده است قرائت میشود بعد هر يك از آقایان که پیشنهادی کرده اند اگر مایل گردند پیشنهاد خودشان را مسترد می کنند والا رأی میگیریم.

(بترتیب ذیل خوانده شد)

بجای ماده پیشنهادی دولت ماده ذیل را پیشنهاد میکنیم:

مجلس شورای ملی اختیارات مصرحه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع باختیارات رئیس کل مالیه از تاریخ تصویب این قانون ناششم مهر ۱۳۰۶ به آقای حاجی مهدیقلی خان هدایت رئیس الوزراء واگذار می نماید.

دادگر و جمعی از آقایان نمایندگان

رئیس - تبصره هم رسیده است قرائت میشود.

(باین ترتیب قرائت شد)

ما ماضا کنندگان پیشنهادی کنیم که بر ماده پیشنهادی اختیارات آقای حاجی مهدیقلی خان هدایت تبصره ذیل افزوده شود تبصره - دولت مکلف است قبل از انقضای مدت فوق لایحه استخدام متخصصین مالیه را بمجلس پیشنهاد کند (دادگر و جمعی از آقایان نمایندگان)

رئیس - پیشنهاد دیگر

(بشرح ذیل قرائت گردید)

امضا کنندگان ماده واحده را بطریق ذیل پیشنهاد می نمائیم.

ماده واحده - مجلس شورای ملی از این تاریخ نادر ماه اختیارات مندرجه در قانون ۴ اسد ۱۳۰۱ راجع بر رئیس کل مالیه را باقای حاج مهدیقلی خان هدایت رئیس الوزراء فعلی واگذار مینماید.

بامانت و صلاحیت باشند واگذار شود و در ظرف این زمان دولت جداً عمل کرده و يك نفر متخصص عالی رتبه برای ریاست کل مالیه و دو نفر متخصص برای اداره محاسبات و خزانه داری استخدام و کمترت نماید

رئیس - آقای ارباب کیخسرو پیشنهادتان را پس میگیرید یا خیر؟

ارباب کیخسرو - کدام پیشنهاد را؟

رئیس - پیشنهاد برپروزان را.

ارباب کیخسرو - بلی پس میگیرم

رئیس - آقای تقی زاده پیشنهادی که کرده بودید

پس میگیرید؟

تقی زاده - خیر

رئیس - خوب باید رأی گرفته شود. قرائت می

شود بعد رأی میگیریم

(باین مضمون قرائت شد)

پیشنهاد میکنم کمیسیونی از مجلس شورای ملی انتخاب شده با نمایندگان دولت معاً در زمینه پیشنهادات اخیر دکتر میلسپو با او داخل مذاکره شده و سعی کنند راه حلی برای مداومت خدمت او پیدا کنند

رئیس - مذاکرات شده باید رأی گرفته شود آقایانیکه این پیشنهاد را...

روحی - اجازه میفرمائید؟ استدعا کردیم باورقه رأی گرفته شود...

همهمه بعضی از نمایندگان - خبر مخالفیم

حاج آقا رضا رفیع - لازم نیست آقا

رئیس - پیشنهاد شده است که در پیشنهادات کلیه

باورقه رأی گرفته شود

عده از نمایندگان - طول میکشد لازم نیست.

رئیس - عجاله پیشنهاد قرائت میشود.

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنیم که بکلیه پیشنهادات باورقه رأی گرفته شود.

روحی - محمدعلی - دولتشاهی - و سه امضای دیگر محمدی - بنده اخطار دارم

رئیس - بطریق اظه نامده است

پسائی - امضاها قرائت شود

بنی سلیمان - بعضی از امضاها لایق است

دولتشاهی - بنده استرداد میکنم

رئیس - امضاء تا رأی پس گرفته شد؟

دولتشاهی - بلی

رئیس - پس رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای تقی زاده

آقایان موافقین قیام فرمائید

(عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای فیروز آبادی به پیشنهاد

برپروزی جنابعالی رأی گرفته شود؟

فیروز آبادی - تقدماً پس میگیرم.

رئیس - ولی يك پیشنهاد دیگر هم کرده اید.

آقای دکتر رفیع خان

دکتر رفیع خان (امین) - پیشنهاد بنده این بود

که يك نفر ایرانی در مدت این چند روز معین شود

ولی چون این نظریه بنده تأمین شده است پس

میگیرم.

رئیس - آقای دکتر مصدق راجع به پیشنهادتان رأی

گرفته شود؟

دکتر مصدق - اجازه بدهید توضیح عرض کنم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر مصدق - بنده این پیشنهاد را برپروز تقدیم

کرده بودم و امروز قرائت شد. و چون در نظریه خودم

ثابت هستم استرداد نکردم و توضیح میدهم این پیشنهاد

بنده در دوره سوم هم سابقه دارد و آن در وقتی بود که مجلس سوم قانون ۲۳ جوزا را نقض کرد و بعد از آنکه نقض و نسخ شد و آن اختیارات خزانه دار بلژیکی از بین رفت مجلس خواست تشکیلات جدیدی بدهد که هیچ نجاس با آن اختیارات خزانه دار بلژیکی نداشته باشد و گفتند آن قانون بکلی کشته و مرده است و بکلی نسخ شده است حالا باید قانون جدیدی نوشت ولی برای اینم تحول و فترت و موقعی که فاصله میشود بین الغاء قانون ۲۳ جوزا و تشکیلات جدید بنظر نمایندگان ملت اینطور رسید که يك کمیسیون معین کنند از مجلس که آن کمیسیون برود در وزارت مالیه و حوالات را قبل از امضای وزیر تصدیق کند و به بند که آیا مطابق اعتبارات مصوبه است یا نیست. حالا هم بنده از نقطه نظر اینکه دولت خودش مخالف بود و این اختیارات را زیاد می دانست بعقیده بنده خواه در دست ایرانی باشد خواه در دست آمریکائی باشد در هر حال زیاد است و ادامه اختیارات بنظر بنده مخالف با تمام آن نظریاتی است که دولت قبل از پیشنهاد ماده واحده داشته است زیرا که تمام حرفهای دولت قبل از پیشنهاد ماده واحده این بود که این اختیارات زیاد است وقتی که قائل شدند زیاد است برای هر کسی زیاد است و ادامه اش مخالف با آن نظر دولت است از طرفی هم وزارت مالیه که دو کار بیشتر ندارد یکی مسئله تشکیلات است و یکی مسئله حوالات مسئله تشکیلات حقیقهً يك چیزی نیست که وزیر واقعاً اقدامی نکند که بضرر مملکت باشد و اگر ما بگوئیم که وزارت مالیه در تشکیلات وزارتخانه خود اختیارات ندارد باید بگوئیم که وزارت داخله هم ندارد وزارت خارجه هم ندارد بالاخره هیچ وزارت خانه این اختیارات را ندارد و این طور نباید باشد پس وزارت مالیه در تشکیلات خودش مختار است که بهر ترتیبی صلاح میداند مطابق قانون استخدام رفتار کند و در این خصوص برای هیچکس جای نگرانی نیست ولی يك نگرانی (آنهم نه برای اشخاصی

که داخل در اداره هستند بلکه برای اشخاصی که در خارج هستند و از مسائل اداری اطلاعی ندارند) هست و آن این است که ممکن است نگرانی داشته باشند که حوالاتی صادر شود و این پولها حیف و میل بشود این راهم بنده که سابقه اداری دارم میدانم که چنین کاری مشکل است و پول اگر بنا باشد حیف و میل بشود بر ترتیبات دیگری میشود ولی عرض میکنم برای اینکه همه مردم مطمئن باشند و رفع این نگرانی از آنها بشود بدانند حوالاتی که صادر میشود از وزارت مالیه مطابق با اعتبارات مصوبه است و از آن حدود خارج نمی شود عقیده بنده این است که نه نفر را دولت از اشخاصی که صلاح میداند از خیرج اداره یا از داخل اداره مجلس پیشنهاد کنند که مجلس سه نفر از میان آنها انتخاب کند که آنها بروند در وزارت مالیه و در حوالات نظریاتی داشته باشند و قبل از امضای وزیر با اعتبارات مصوبه تطبیق کنند و بعد وزیر امضاء کند و برای اینکه مجلس و مردم هم اطلاع داشته باشند ممکن است که همان صورت حوالات را هفته به هفته چاپ کنند و در بین نمایندگان مجلس توزیع کنند که مردم هم بدانند حوالاتی که از مالیه صادر میشود چیست بنا بر این این پیشنهاد بنده هم با نظریات سابق دولت که با این اختیارات مخالف بود موافقت دارد و هم با نظر مردم که میخواهند حوالات خارج از اعتبارات مصوبه صادر نشود مطلب دیگر هم اینکه نمیدانم چطور است روز آقای رئیس الوزراء خودشان مخالف بودند با این ترتیب و میفرمودند این کار را نمی توانند بکنند علی ای حال بنده همان نظر قبل از پیشنهاد ماده واحده است که خود دولت داشت و معتقد بود که این اختیارات زیاد است و در صورتیکه اختیارات زیاد باشد داخلی و خارجی ندارد و نباید ادامه داده شود.

رئیس - آقای یسائی

وزیر مالیه - اجزای می فرمائید توضیحی عرض کنم

رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - آقای دکتر صدق اشاره کردند به نظریات سابق دولت. بنظر بنده نظریات سابق و لاحق دولت فرق ندارد فقط برای تذکر خدمتشن عرض میکنم که اگر دولت خواسته است برای این مدت موقتی چهل پنجاه روزه و قبل از اینکه قانونی از مجلس بگذرد و تصویب شود این وضعیت فعلی را بهم نزنند و عوض نکنند بدلیل این بوده است که تنها قانون چهارم اسد حاکم بر امور مالیه مملکت نیست يك قوانین دیگری هم در این پنجسال از مجلس شورای ملی گذشته از قبیل قانون خزانه داری و قوانین دیگر که تمام آنها عطف بقانون چهارم اسد میشود و وقتی که این قانون تغییر بکند باید تمام آن مواد و تمام قسمت های دیگر هم تغییر بکنند و این جهت دولت لازم میدانست که این قانون را ادامه بدهد ناموقعی که يك قانون دیگری را پیشنهاد کند و تصویب شود و قائم مقام این قانون و تمام قوانین و مواد دیگری که ارتباطی با این قانون دارند بشود این عقیده را سابقاً داشتیم حالا هم داریم و علت اینکه این پیشنهاد را کردیم این بود ولی از طرف دیگر در مقابل فرمایشات آقایان و مخصوصاً آقای دکتر صدق در عین اینکه آقای رئیس الوزراء (همانطوریکه ملاحظه فرمودید) نمی خواستند يك زحمت دیگری را تقبل کنند و کارشان زیاد میشد معیناً برای موافقت کردن بنظر آقایان که این اختیارات را زیاد میدانستند و نمی خواستند بخارجی داده شود ولو برای يك مدت موقتی هم باشد این ملاحظه قبول فرمودند که برای رفع مشکلات این زحمت را خودشان موقتاً در عین اینکه ریاست حکومت و ریاست قوه مجریه را دارند تحمل کنند پس این يك تناقضی است در فکر سابق و لاحق دولت نیست و این فکر آقای دکتر صدق هم يك فکری است که در موقعی که ما قانون اصلاح شده را میآوریم و به مجلس پیشنهاد میکنیم در آن موقع در اطراف این نظر ایشان که خیلی خوب

هم هست ممکن است بحث شود و شاید هم موافقت حاصل بشود ولی عجله بنده عقیده ام این است که فعلاً برای این مدت موقتی از نقطه نظر اشکالاتی که در سایر قوانین برای ما پیدا میشود اگر پیشنهادشان را مسترد نکنند بهتر باشد.

رئیس - آقای یسائی

یسائی - آقای دکتر صدق فرمودند که در يك ترتیبی مجلس سوم قانون بیست و سوم جوزا را لغو کرد يك کمیسیون تطبیق حوالاتی تشکیل داد برای رفع يك نگرانی هائی و برای اطمینان خاطر مرده که حوالات را به اعتبارات مصوبه تطبیق کنند. بنده که درست خاطر نیست ولی آنچه که از بعضی از آقایان رفته تحقیق کردم آنقدرها نتیجه مطلوبی از آن کمیسیون تطبیق حوالات حاصل شده است و يك جریان خاصی داشته است که به نتیجه از آن کمیسیون نتیجه مطلوبی حاصل نشده حالا هم بعقیده بنده میشود فرمودند این اختیاراتی را که حالا می خواهیم بدهیم بر رئیس الوزراء این اختیارات مخالف نظریه خود دولت است چون خود دولت مخالف دادن اختیارات زیادی است باشخاص. این جا آقای دکتر صدق يك نکته را بفرموده اند و آنجه که در جلسه سابق به سابق بوده که این جا مذکور شد مخصوصاً بنده عرض کرده که دکتر میسپو اختیاراتی ندانست ماده شش قانون کنترتش را بجهت تمام پیشنهادش باید تصویب وزیر مالیه باشد پس این چه اختیاری است؟ اینکه وزیر مالیه مجبور شده بود بهایوی امضای دکتر میسپو امضا کند برای آن طرز حکمیت بود. قانون کنترت دکتر میسپو راجع بود به نقل و انتقال و عزل و نصب و ترقی و تنزل مستخدمین و اینطور چیزها و میبویسد هر پیشنهادی را که میکنند بعد از تصویب وزیر مالیه قبل اجرا است خوب اگر وزیر مالیه تصویب نمی کرد که این اختیارات فایده نداشت او که اختیارات وسیعی نداشت ولی اختیارات

از آن طرز حکمیت کذائی و برای اینکه هر روز برای تغییر رئیس مالیه قم و ساوه بین وزیر مالیه و رئیس کل مالیه اختلاف نظری پیدا نشود که يك مقامات مراجعه شود (و این کار حقیقه غیر عملی و منافی با شؤون و اقتدارات دولت ایران بود که بکنفر مستخدم خارجی بنظور سلطه پیدا کند چنانچه در عمل هم پیدا کرده بود) از این جهت دولت ساکت بود. اگر بدفتر ریاست وزراء مراجعه فرمائید ملاحظه خواهید فرمود که در این مدت چهار پنجمسال يك یادداشتهاي اعتراض آمیز زیادی از طرف رئیس کل مالیه رئیس الوزرا هاي وقت داده شده است و اظهار داشته است که کثرت مرا میخواهید نقض کنید. چرا؟ برای اینکه دولت در نتیجه يك سیاستی مشورت میکرد با ایشان و ایشان مخالف بودند با نظریه دولت هم نمی توانست از سیاست خودش صرف نظر کند و مشورت هم لازمه نداشت که هر چه دکتر میلیسپو نظریه دارد دولت قبول کند ولی او این را نقض کثرت تصور میکرد و يك یادداشت شدید اللحنی میفرستاد پیش رئیس الوزرا دولت هم ناچار بود سکوت کند از برای حفظ حیثیات خودش. خلاصه این وضعیت ایجاد کرده که اختیارات مطابق آنچه که معمول شده و عملی شده بکسی اینطور داده نشود. این اختیارات هم عرض کردم در قانون نبود بلکه اختیاراتی بود که عملاً برای اجتناب از آن طرز حکمیت رئیس کل مالیه گرفته بود و این اشاره که فرمودند راجع به تشکیلات مالیه و حوالجات بالاخره تشکیلات کل مالیه باید بنظر رئیس کل مالیه و بتصویب وزیر مالیه برسد ولی در عمل این طور نشده بود و در عمل ابتدا نظریه وزیر مالیه و تصویب او هیچ مداخلتی نداشت و مورد توجه و اعتنا نبود حالاً چه ضرری دارد ما که سابق این طور قرار داده بودیم که جریان امور مالیه بین الاثنین باشد یعنی تحت نظر رئیس کل مالیه و وزیر مالیه باشد یعنی او پیشنهاد کند و وزیر مالیه اقدام کند و عملی کند حالاً هم تقریباً

بین الاثنین باشد یعنی وزیر مالیه پیشنهاد میکند رئیس الوزراء (که ما مسؤولیت را با او واگذار میکنیم) او هم موافقت میکند و تصویب می کند و بالاخره در این مدت چهل پنجاه روزه این وضعیت کنونی را نگاهداری کند تا مجلس و دولت يك فکر اساسی بکنند و البته تصدیق می فرمائید که صلاح نیست ما يك مرتبه بدون ملاحظه بیائیم و وضعیت کنونی مالیه را با آینده اش را از گذشته اش فوراً مقراض کنیم خیر. بهتر این است که همین رویه فعلاً تعقیب کنیم و همینطور محفوظ بماند و امریکائی ها هم سرکار خودشان باشند و این سیستم و رویه که در این چند ساله اتخاذ کرده اند باقی بماند تا چهل پنجاه روز دیگر آنوقت يك تکلیف قطعی برای مالیه پیدا کنیم. راجع باین کمیسیون چند نفری هم تصدیق می فرمائید که این جور چیزها عملی نیست بنده می گویم که به این نه نفر معین اعتماد داریم و کسان دیگر میگویند اعتماد نداریم اشخاص دیگر همینطور و در داخل و خارج مجلس يك اختلافات نظری پیدا میشود که این نه نفر فلان طورند و فلان آدم بهتر بود و يك جار و جنجال زیادی در اطراف پیشنهاد جناب عالی تولیدی شود زیرا که نظرها نسبت با اشخاص مختلف است آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند که این اختیارات بجناب عالی داده شود بنده با این پیشنهاد مخالفم و میدانم که خودتان هم شخصاً قبول نمی کنید ولی خوب این نظر آقای فیروز آبادی است و شاید آقای حق نویس عقیده شان این باشد که با آقای مشیرالدوله داده شود کس دیگر مخالفت میکند یا بنده عقیده ام این است که با آقای مؤتمن الملك داده شود يك نفر دیگر مخالفت میکند بالاخره اتخاذ نظریه در این جور چیزها آسان نیست و این پیشنهاد هیچ عملی نیست يك اشاره فرمودند باینکه این حوالجاتی که صادر میشود باید با اطلاع مجلس باشد این خلاف قانون است وقتی که ما رأی اعتماد دادیم بر رئیس الوزراء و کلیه امور سیاست مملکت را با ایشان

واگذار کرده باشند مسؤول هستند چه از نقطه نظر سیاست خارجی رچه از نقطه نظر سیاست داخلی سیاست مالی هم يك شعبه است از سیاست های مملکت بالاخره تمام این مسؤولیت ها را ما ایشان واگذار میکنیم و اکثریت مجلس اعتماد کامل دارد بایشان و بحت عمل ایشان مورد تردید و نظر هیچکس ماهها است تصرف اختلاف نیست. و از همین نظر این اختیارات را میدهد. يك موضوع دیگر را که اشاره فرمودند دیگران هم گفتند که این پول ها حیث و میل میشود و بعضی ها نگرند که شاید از این برود. بزی ما که بن نگران نیست. آن وضعیت شش هفت سال قبل بوضعیت کنونی خیلی فرق دارد. همه میگفتند عبادت قند و شکر و چای حیث و میل میشود و بدیم نشد. من بقیه دارم آن موقع که آن لوکوموتیو اولیه وارد طهران بشود این طهرانی ها بزرگتراند ولی من اینطور نیستم و این نگرانیها از روی يك نظریات است و اساسی ندارد و ارتباطی با مصالح مملکت ندارد ما باید اعتماد به نفس داشته باشیم غرور ملی خود را از دست ندهیم که بیائیم پشت تریبون بگوئیم دکتر میلیسپو مثل گاریبالدی بوده است و در این مملکت کارهایی کرده است چرا ما عزت ملی خودمان را این طور از دست ندهیم؟ و خودمان را در برابر خارجه سنگین کنیم. من راضی میشوم يك نماینده رسمی بیاید پشت این تریبون و بگوید اگر يك يك مستخدم خارجی از مملکت برود اوضاع مملکت ما زیر و رو میشود و در این مملکت ما اشخاص صحیح العمل نداریم. خیر اشخاص صحیح العمل شایسته لابق کاردان داریم و آن وضعیاتی که در نتیجه اهتمام اعلیحضرت پهلوی در این مملکت برای ما موجود شده است غیر از وضعیت دوره احمدی است. يك مرتبه دیگر هم این جا عرض کردم ما نسبت به وضعیات حاضر نهایت اطمینان را داریم و آن کسی که حافظ امنیت و سیاست خارجی مملکت است حافظ این وجوه خواهد بود و مجلس شورای ملی هم نظارت

خود را همیشه اعمال خواهد کرد و هیچ جی نگرانی نیست.
 رئیس -- رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقایی من هم فقین قیام فرمائید.
 (معدودی قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد. آقای فیروز آبادی راجع به پیشنهاد خود توضیحی دارید؟
 فیروز آبادی -- راجع به کدام پیشنهاد؟ بفرمائید قرائت شود.
 رئیس -- راجع به تسامح اختیاران به آقای دکتر مصدق.
 فیروز آبادی -- بنده بایشان مذکره کرده چون قبول کردند پس میگیرم.
 رئیس -- آقای امیر اسدالله خان توضیحی دارید؟
 امیر اسدالله خان (عربی) -- بنده این پیشنهاد را موقعی تقدیم کرده که آقای رئیس الوزراء قبول نکرده بودند ولی حالا که خوشوقتانه شنیدم ایشان خودشان را حاضر کرده اند از این جهت مسترد میکنم.
 رئیس -- آقای دهداد
 امیرزا محمد علیخان (دهداد) -- بنده هم موافقم با آن بنده و تبصره که پیشنهاد شده است و آن عملی ترین پیشنهاد است.
 رئیس -- آقای آقا سید یعقوب هم پس میگیرند؟
 آقا سید یعقوب -- خیر بنده پس نمیگیرم توضیح دارم.
 رئیس -- بفرمائید.
 آقا سید یعقوب -- در این جا در این دو سه روزه خیلی صحبتها واقع شده است و بنده این پیشنهاد را کردم که چون يك احملة بد من شده است بنده در زمینة پیشنهاد خودم دفاع کنم. وقتی که بنده اعتماد به يك دولتی دارم و سیاست مملکتی را در دست آن دولت

دادم و معتقدم که آن دولت حفظ سیاست مملکت را میکند نظریات او را در امور کلی مقدس میدانم ولو در لواحق ولی اگر چند آنچه در بودجه منته شخصش میگذارد بمناسبت وظیفه و کفایت است که دارم و البته آنرا هم تصویب میکنم و در پلتیک مملکت و در سیاست مملکت و در امور کلی کاملاً من نظریات دولت را مقدس میدانم. بی آقای ارباب بنده طرفدار دکتر میلسیو بودم و بنده در اینجا حملاتی بدو نمیکردم تمام اینها را بنده بودم اما بدون اینکه دارای ملکی باشم طرفدار بودم مادامیکه دولت میگفت که من لازم دارم من هم چون اعتماد بدولت داشتم میگفتم خیلی خوب ولی فرض کنید دولت هدایت بیاید اینجا و بگوید منی که محل اعتماد شما هستم دیگر مقتضی میدانم و با این جریان رضی نمی شوم دو مرتبه این شخص را سر کار نگاه داریم بنده محال است که حاضر شوم بنده نمیتوانم به مملکت خیانت کنم یا باید بگوئیم دولت باید برود یا دولتی که این اظهار را کرد و سیاست مملکت را اینطور مقتضی میدانم باید با او موافقت کنیم بنده آنطور ها نیستم که حضرتعالی میفرمائید که در روز آن طور بوده و امروز اینطور هستم، تمام صورت مجلسها هست و عقاید من معلوم است و از دوره چهارم و پنجم و ششم چه جریان داشته است و کارهای من مسلم است آنوقتی که من برای مملکت زحمت می کشیدم و چهارده روز در سنگر میخوابیدم شما هم میدانم در مراکز ... حالا نمیخواهم وارد در گذشته شوم. حمله به بنده میفرمائید که چه بنده مطابق آن عقیده که داشتم تعقیب میکنم و همیشه خدای من شاهد است غیر از مصالح مملکت هیچ در نظر نداشتم ولی وقتی که یک رئیس الوزرائی که من ورقه اعتمادش دادم گفت که باید یک چنین کاری کردن هم موفق میشود خود آقای رئیس الوزرا خود آقای وزیر مالیه خود آقای وزیر معارف شاهدند که هر کاری که پیدا شد بنده دامن را بکمر زدم و اقدام کردم سر این کار هم آقای شیروانی و آقای یاسائی و آقای قائم مقام میدانند که ما بقدریکه میتوانستیم در بدیم بلکه این مسئله را

بهم مربوط کنیم بعد رسیدیم بجایی که دیدیم نمیتوانیم خوب دولتی که محل اعتماد من که با او یافی نیستم که خلاف نظریه او گویم و سیاست مملکت خود مرا از این بره و بگویم ایران تمام مرده است و در ایران بکنفر زنده پیدا نمیشود خیر ایران زنده است ایران رجال دارد، ایران کاروان دارد، همین حرفیکه در دوره چهارم زدم و مرا مسخره میکردند باز میگویم. ایران شیران آسمانی ندارد، ایران يك كسانی دارد که در هر موقعی که يك زلزله و بدبختی برای مملکت روی داده است برق درخشیده شده است و ایران را از آن خطر نجات داده است بنده عرض میکنم تاریخ ایران را نگاه کنید که در ایران هر وقت يك غبار مسکنتی پیش آمده يك برق جهنده پیدا شده و آن را نجات داده است و همان طور که آقای یاسائی اظهار کرد بنده در این جا نمیگویم که ملت ایران قدیم و قویم و قوی و نجیب است ولی امروز تا این اندازه معلوم شده است و تا این اندازه احساسات ملت ایران معین گردیده که با دکتر میلسیو موافق بودند تا آخر ولی خودش خواست برود. بنده چه بگویم بنده هم خانه میدهم و عرض هم میکنم که دکتر میلسیو آدم متینتی است و نازمانی هم که بود با هم مهر و محبت داشتیم دیگر پس فردا کتاب سیاه بر ایمان ننویسد آنها مختار است بنویسد هم اهمیتی ندارد. حالا آمدم در سر این مسئله پیشنهاد که بنده عرض کردم، نظرم این بود که دولت بعد از این دستش باز باشد (بعد از این قدم که این اختیارات به آقای رئیس الوزرا داده میشود و بنده هم موافقم و این فکر اول از بنده و آقای شیروانی بود که گفتیم شما بیاید اینرا قبول کنید خوشبختانه آقای مدرس هم این را پیشنهاد فرمودند و ما تبعیت کردیم که از هر کجا بخواد غیر از دول همجواریك نفر را برای مالیه مملکت بیارند مجاز باشد. و از هر حیث دولت هدایت باید این را پیش چشم خودش قرار دهد و آن چیزی که سیاست مملکت

مقتضی است او را ملاحظه کند و بیازد و مجلس و کاه لامقصد من از این پیشنهاد این است که دست دولت باز باشد و اگر این مسئله در آن پیشنهاد آقای مدرس با در آن تبصره قید شده است بنده پیشنهاد را مسترد میدانم. وزیر مالیه - بنده خیلی متأسفم که چند روز است وقت مجلس و آقایان در این گرما صرف این کار میشود و خیلی میل داریم که زودتر رفع زحمت شود. به آقای آقا سید یعقوب تذکراً عرض میکنم که پیشنهادی که از طرف عده از آقایان تقدیم شده و خوانده شد هر دو پیشنهاد را بنده گرفتم و مطالعه کردم در اصل مقصود به هر دو پیشنهاد موافقت میکنم و با يك مختصر اصلاح عبارتی که از طرف دولت میشود و تقدیم مقام ریاست خواهد شد و آقایان هم موافقت میکنند که رأی قطعی گرفته شود و نظریه آقای آقا سید یعقوب هم در تبصره پیشنهادی منظور شده است در این صورت مقتضی است که آقای آقا سید یعقوب هم پیشنهاد خودشان را پس بگیرند و لطف بفرمایند این تبصره را استرداد کنند. آقا سید یعقوب - اگر تأمین شده است بنده استرداد می کنم رئیس - پیشنهاد جدیدی از طرف آقای بدر رسیده است. بکنفر از نمایندگان - نیستند. وزیر مالیه - پیشنهادی است از طرف دولت تقدیم میشود که تلفیق آن دو پیشنهاد است و عوض آن دو پیشنهادی است که قسمتی از آقایان امضاء کرده اند در صورتیکه آقایان پیشنهاد دهندگان قبول فرمایند. (در اینموقع آقای بدر وارد مجلس شدند) رئیس - پیشنهاد آقای بدر قرائت میشود (شرح ذیل خوانده شد) پیشنهاد میبایم که مجلس شورای ملی هفت نفر از آقایان نمایندگان را انتخاب کند که با آقایان وزراء در جلسه خصوصی موضوع فعلی مالیه را مورد مشورت

و مذاکره قرار دهند و آراء مختلفه نمایندگان گفته شود و همچنین نظر دولت و دلایلی که دارند معلوم شده نتیجه را به عرض مجلس رسانند تا نمایندگان محترم از روی بصیرت و اطمینان رأی بدهند. رئیس - آقای بدر میرزا احمد خان (بدر) - آقایان هم در این مسئله تردید دارند چون مسئله طول خواهد کشید از این جهت پیشنهاد کرده که خوب است در خارج قضیه حل شده به مجلس بیاید که آقایان تکالیف نمایندگان را بدهند. بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید رئیس - آقای یاسائی یاسائی - اگر چه بنده بیانات آقای بدر را استماع نکرده که چه فرمودند ولی اصولاً پیشنهاد ایشان به پیشنهاد آقای دکتر مصدق یکی بود و پیشنهاد ایشان اگر مختصر تقوینی داشت ولی بالاخره یکی است همانطور که عرض کرده عملی نیست زیرا مسؤلیت را تقریباً لوٹ میکند زیرا که بعد از سی چهار روز بدولت مسؤل خودمان میتوانیم بگوئیم که چه زمینه برای استخدام متخصص اتخاذ کرده با این حال او میگوید در کمیسیون نظریه اتخاذ نشده و ما هم که نمیتوانیم کمیسیون را مسؤل قرار دهیم پس بهتر این است که استخدام متخصص عالیمقام را بعهده دولت واگذار کنیم که در این مدت اقدام کند. تصدیق بفرمائید که اگر يك چنین کمیسیونی انتخاب شود و کمیسیون نحو است کاری بکند ما نمیتوانیم از کسی سؤال کنیم و بالاخره بعد از چهار پنجاد روز دیگر هم قضیه مثل امروز است پس باید اجازه داد که قضیه بلا تکلیفی مالیه ادامه پیدا نکند و خواهش میکنم آقای بدر هم از پیشنهادشان صرف نظر فرمایند که امروز حتماً نظیر تکلیف مالیه معلوم شود رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای بدر آقایان موافقتین

قیام فرمایند

(عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. ماده واحده قرائت میشود

(مضمون ذیل خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی اختیارات حاصله از قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع به اختیارات ریاست کل عالیله از تاریخ این قانون تا ششم مهرماه ۱۳۰۶ به آقای هدایت رئیس الوزراء واگذار مینماید.

تبصره - دولت مکلف است در ظرف این مدت لایحه استخدام متخصصین مالیه را به مجلس شورای ملی پیشنهاد کند.

مدرس - متخصص نه متخصصین

وزیر مالیه - بی صحیح است منحصر باید باشد رئیس - آقای دادگر پیشنهادتان را حالا پس می گیرید؟

دادگر - خبر پس نمگیرم.

رئیس - بفرمایید.

دادگر - عرض کنم که در این خصوص مذاکرات زیاد شد و بنده هم همیشه معتقد بطول کلام نیستم.

در موضوع تمایل این جا اظهار عقیده شد و گفته شد که قائم مقام برای دکتر میلسپو در نظر گرفته شود. يك تمایلی که من این تمایل را دوست دارم بطرف ابراهیم شد که آنها هم موقعی برای آزمایش خودشان داشته باشند. این فکر همیشه پیش بنده مقدس بوده و مخصوصاً افراطاً به آقای هدایت عقیده دارم و معتقدم که در هر کاری ایشان مباشرت داشته باشند با يك حسن نیت و امانت و دیانتی انجام میدهند نهایت ما این فکر را فوراً کردیم و يك قیافه باو دادیم و آوردیم این جا و ما میخواهیم که بکنفر شخص را که بهش اعتماد داریم و این اعتماد را قبلاً هم با اوراق خودمان به ایشان داده ایم حالا هم در يك موضوعی از موضوعات کلی که بابشان ارجاع میشود این اعتماد را تجدید کنیم، ما پیشنهاد کردیم

که همان اختیارات قبل به ایشان داده شود برای اینکه نوزده ماده عجلتاً قبل بحث نیست و امور مالیه را هم نمی شود معطل کرد. بنابراین ما ورفقای مان پیشنهاد کردیم که این اختیارات به آقای هدایت داده شود و ایشان هم در این مدت يك شخصی را برای این کار فکر کنند و بتبادل نظر ما به مجلس پیشنهاد کنند. گویا اول نطق این مسئله آقای مدرس بودند و ایشان فرمودند که خوب است مباشرت این کار بکنفر ایرانی باشد و توهمی نباید داشته باشیم و يك مجالی هم داشته باشیم ولی اتفاقاً در اینجا دامنگیری پیدا کردیم و آن قضیه دکتر است که مورد مباحثه است. چون قاطعاً نمانده بود و واقعاً در اطراف این قضیه فکر قطعی نکرده بودیم و این را هم هر چه فکر میکنیم نمیشود خدشه حقیقی گرفت و بالاخره این همان چیزی است که همه ماها میخواستیم خیلی ساده که بکنفر ایرانی متصف به صفت تقوی در این دو ساله این کار را اداره کنند تا در این مدت ما فکر های خودمان را نکنیم و آن کسی را که مقتضی است دولت پیشنهاد کند.

وزیر مالیه - بنده فکر می کنم. این چیزی را که آقایان پیشنهاد کرده اند با آن چیزی که بنده نوشته ام مخالفتی ندارد. باین ملاحظه این پیشنهاد را بنده قبول میکنم آقایان دیگر هم قبول بفرمایند.

رئیس - آقای فهیمی هم پیشنهاد خودشان را مسترد میدانند؟

فهیمی - بله بنده هم این پیشنهاد را قبول میکنم رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد...

یکنفر از نمایندگان - قرائت شود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی از این تاریخ تا دو ماه اختیارات مندرجه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجعه بر رئیس کل مالیه را با آقای حاج مهدی قلیخان هدایت رئیس الوزراء فعلی واگذار مینماید

تبصره - دولت مکلف است در ظرف این مدت وسایل استخدام متخصص عالی مقامی را برای امور مالیه حاضر و بد مجلس پیشنهاد کند.

رئیس - رأی میگیریم. آقایانیکه بن ماده و تبصره را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو (ابتطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در پیشنهاد مطرح شده قسمت ذیل مزید و اصلاح شود.

با حذف مواد ۱ و ۳ و ۴ باستثنای قسمت (رئیس کل مالیه حق دارد نظریات خود را شفاه و کتباً به هیئت دولت اظهار نماید) و مواد ۵ و ۱۱ و ۱۴ و بطور کلی در هر يك از مواد که ذکر شده باشد در تحت تعلیقات قانونی وزیر مالیه.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - بنده قبل از آنکه وارد در موضوع این پیشنهاد شوم يك سوء تفاهمی را میخواهم رفع کنم اولاً اینکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند که بنده نسبت به ایشان داده ام که ایشان جزء مجید کنندگان دکتر میلسپو بودند بنده وقتی که این عرض را کردم ابتدا نظرم به شخص ایشان نبود. فرمودند من ملکی ندارم. بی بنده يك جزئی ملک دارم ولی اگر در تمام وزارت مالیه شما دیدید که من توقعی در تخفیف مالیات با چیزی زده ام مقصرم.

بنده با دکتر میلسپو هم مدتها بود که هیچ ملاقات نداشتم و هیچ کاری نداشتم، اگر نظریاتی بنده اینجا عرض کردم از نقطه نظر خیر مملکت بوده است که آنیه ما هم تأمین باشد و حالا هم با پیشنهادی که کرده اند البته نظر بنده تأمین است و بنده هیچ نظر دیگری بعد از این پیشنهاد در قسمت های گذشته ندارم. در مذاکراتی هم که بنده در جلسات قبل کردم سوء تفاهمی شده است که

چون بعضی از آقایان در خارج بنده مذاکره کردند لازمه دانستم توضیح بدهم. و لا وقتی بنده آن جا راجع به نظریات مکاسکی عرض کرده بطور کلی بنام طرفین و آن شخص که مکاسکی کار میکنند نظر داشتم و من نظریات نسبت به يك شخصی بوده است که در اینجا نظریات دیگران گفته شد والا البته اشخاص چون هم در آنجا مثل امیرخان و دیگران هستند که هیچ نمیشود در نظرات آنها صحبت کرد مثل اینکه در نظرات دکتر میلسپو هم يك اشخاص بودند البته همینطور آنجا هم نظر به تمام اشخاص نبوده است نظر به اشخاص نبوده است که بد کرده اند. و یکی هم راجع به اینکه در جلسه گذشته که بنده مثل شبر و روده و فلان را عرض کرده این جا شاید برای بعضی (حالا عبرت را هر چه عرض کنم میترسم باز تولید زحمت دیگری شود) در هر حال شاید در نظر بعضی اینطور تصور شده باشد که بنده يك نظری مقامات عالی داشتم که بن عرض را کرده چگونه ممکن است که بنده يك همچو عرضی را بکنم؟ چگونه ممکن است که این مسئله چسبندگی داشته باشد؟ بنده مقام شخصی پادشاه حاضر را همیشه تقدیس میکردم و افتخار میکنم که يك چنین شخصی در اس مملکت قرار گرفته است، کسی که سب شده است که يك نفر از قصی شرف به غرب ابراب با يك دو چرخه در کمال امنیت می رود این مسئله در تمام اروپا هم نظیر نداشته. بنده در مثل برای دکتر میلسپو و مکاسکی گفتم و امیدوارم که طور دیگر تعبیر نکنند اما راجع به این پیشنهادی که شده است بنده دو نظر داشتم یکی اینکه میخواستم به بیم این اجازه به شخص آقای حاج مهدی قلیخان هدایت داده میشود یا بسمت ریاست وزراء؟ برای اینکه ممکن است (بنده نسبت بخودم عرض میکنم) فردا ممکن است ریاست وزرائی ایشان عقیده نداشته باشم. این قانون چه میشود؟ چون این جا ذکر میشود حاج مخبر السلطنه رئیس الوزراء. این مسئله باید مشخص شود

که فردا اسباب سوء تفاهم نشود بنده شخصاً در هر دو صورت موافقم ولی میخواهم فردا اسباب زحمت ایشان و مالیه نشود. یکی هم راجع تقسیم مواد که بنده عرض کردم در پیشنهاد. این قسمت از مواد موادی است که حقوق دکتر میلسپورا معین کرده است و یک اختیاراتی برای خواستن آمریکائی های دیگر معین کرده. اگر این اصطکاک نمیکند با آن اختیاری که بشخص رئیس الوزراء حالیه داده میشود؟ که بنده عرضی ندارم. یکی هم اینجا نوشته شده است تمام اختیارات آن قانون واگذار میشود چون با سمت رئیس الوزرائی این اختیار بشخص آقای هدایت واگذار میشود بنده اینجا مناسب میدانم که با سمت ریاست وزرائی ایشان در تحت تعلیمات وزیر مالیه باشند این است که نوشته ام آن قسمت تعلیمات قانونی حذف شود و آنجا يك كله دارد: هدایت قانونی و آن كلمه هدایت قانونی برای هدایت کافی است. اینها را عرض کردم برای اینکه فردا اصطکاک نکند اولاً در این قسمت که رئیس الوزراء باشند یا نباشند ثانیاً فردا بین ایشان و آقای وزیر مالیه يك کشمکشهایی در این قسمت ها نشود، حالا هر طور که آقایان صلاح میدانند تصویب فرمایند. بنده مقصودم رفع اشکال بود.

رئیس -- آقای مدرس

مدرس -- بنده که اول این پیشنهاد را کردم نظرم این نبود معنویاً بعنوان ریاست وزراء حدوثاً و بقائاً این اختیارات داده شود، نظرم از رئیس الوزراء معرف بود و اینکه بنده عرض کردم این بود که اگر فردا هم ایشان از ریاست وزرائی کناره گیری کردند باز در این دو ماه دارای این مقام هستند.

(نمایندگان -- صحیح است)

رئیس الوزراء -- در مسئله هدایت قانونی با تعلیمات قانونی که آقای ارباب فرمودند اینها يك چیز های جزئی است و بنده امیدوارم که هدایت بشوم به هدایت های قانونی آقای وزیر مالیه.

رئیس -- آقای ارباب

ارباب کیخسرو -- حالا که تصور میشود اصطکاک ندارد بنده پیشنهاد را پس میگیرم.
رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی.
(بنحو آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که سه نفر از مجلس انتخاب شوند که در مدت اختیار باقی رئیس الوزراء آن سه نفر بعنوان معاونت ایشان در اداره کل عایدات بوده باشند و وظائف قانونی خود عمل نمایند.

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- بنده اولاً تمام آرزویم این است که يك وقتی نیاید که ما انشاء الله بهیچوجه محتاج به استخدام خارجی نباشیم و امیدوارم از امروز شروع به آن وقت بشود که ما را از احتیاج به خارجیهای نیاز کند.

شیرازی -- الهی آمین

فیروز آبادی -- و انشاء الله امیدوارم يك قسمی در مملکت بشود که در بین ایرانیها يك روحی پیدا شود خصوصاً در مجلس شورای ملی که انشاء الله هست که تشویق بکنند از اشخاص صالح مملکت و از اشخاص عالم مملکت که هر علمی را یا علم حقوق یا غیر علم حقوق را که تحصیل کرده اند احترام کنیم و کار به آنها رجوع کنیم و محتاج به خارجی نباشیم.

شیرازی -- الهی آمین.

فیروز آبادی -- حالا امروز هم که این اختیارات به آقای مخبر السلطنه داده شده و میشود خیلی من تشکر میکنم و ایشان هم الحمدلله در دوره زندگانی خودش قسمی رفتار کرده است که اسباب حسن ظن بجهت همه فراهم شده است و امیدوارم در این کاری هم که به ایشان رجوع شده حسن ظن مردم زیاد تر شود. بعد به بعضی ملاحظات بنده این پیشنهاد را کردم که سه نفر از مجلس (نه از وکلا برای اینکه از وکلا اگر نخواهیم استخدام کنیم قانونی نیست) پیشنهاد کرده از مجلس انتخاب شوند و آنها را بعنوان

معاونت خدمت ایشان بفرستند که آنها در واقع معاون باشند و از طرف ملت هم باشند. چنانچه مجلس مقتضی میدانند رأی بدهد و چنانچه مقتضی نیست پیشنهاد را پس میگیرم.

رئیس -- آقای دشتی

فیروز آبادی -- مسترد میکنم.

رئیس -- پیشنهاد دیگر آقای فیروز آبادی.

(بنحو ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که آقای حاج مخبر السلطنه رئیس الوزراء در هر برج مکلف است صورت جزء جمع و خرج مملکتی را طبع و نشر نماید هر يك از وکلا يك نسخه بدهند.

(خنده نمایندگان)

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- اولاً من نفهمیدم کجای این پیشنهاد خنده داشت؟ خنده یعنی چه؟ اگر میخواستید به خندید خستگی شما رفع شود اهمیتی نداشت ولی حالا عرض میکنم که در هر برج بخودشان واگذار شود که يك صورت جمع و خرجی طبع و چاپ بکنند و بنام ماها بدهند که اسباب مزید حسن ظن وکلا و تمام ملت باشند بشود. حالا اگر صلاح میدانند رأی میدهند صلاح نمیدانند رأی نمیدهند

رئیس -- آقای دشتی

دشتی -- بنده تصور میکنم که آقای فیروز آبادی غالباً در موقع نطق مقصودشان بادشان میرود برای اینکه غالباً توضیحات ایشان با متن پیشنهادشان مخالف است آنوقت تعجب میکنند که چرا وکلا میخوانند...

فیروز آبادی -- امثال حضرتعالی میخوانند

دشتی -- باید حیثیات مجلس را حفظ کرد این پیشنهاد عجله مورد ندارد برای اینکه اولاً در چهل روز نمیشود این را عملی کرد.

فیروز آبادی -- دو ماه است آقا اشتباه کردید. دشتی -- از آنطرف برج هم موقوف شده است. ثانیاً جمع و خرج مملکت اودجه دارد بودجه هم مطرح می شود و غیر از مصوبات مجلس چیز دیگر معنی ندارد دیگر اینکه پنجسال بکنفر خارجی در این مملکت بود شما این حرف را نزنید حالا که يك نفر آدم امینی را آورده اید - بر این کار گذارده اید يك قیودی برایش قائل میشوید که هیچ معنی ندارد

رئیس -- رأی میگیریم دین پیشنهاد آقایان موافقین

قبیه فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس -- تصویب نشد. پیشنهاد آقای فهیمی

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم ماده ذیل بعنوان ماده دوم اضافه شود

ماده ۲ دوات مکلف است يك کمیسیون شش نفری که سه نفر از مجلس و سه نفر از طرف دولت در آن عضویت داشته باشد تشکیل داده و حسابهای دوره تصدی دکتر میلسپو را رسیدگی نموده و راپرت آن را به مجلس و دوات تقدیم کنند.

رئیس -- آقای فهیمی

فهیمی -- بنده از آقایان استدعا میکنم اجازه فرمایند همانطور که در این چندروزه معمول بوده است که در ضمن پیشنهادات بکفتری در کلیات داخل میشدند بنده هم چندکله عرض میکنم يك صحبتهایی در این چندروزه در اینجا شده است که حقیقاً به حیثیت ایران و ایرانی صدمه میزند چه دلیل دارد که وقتی حرف يك مستخدم خارجی می آید تمام تصمیمات را بگردن خودمان میگیریم و او را هر قدر عیب داشته باشد پاك و منزه صاف و سالم روانه میکنیم خوست آن اغراق شاعرانه را کنار گذاشت و هر کس را بقدر خدمتش تعریف کرد و بقدر خدمت

نکردش تمقید کرد تا معلوم شود مای فهمیم. روزیکه در کابینه اون آقای قوام السلطنه در مجلس چهارم که دکتر صدق وزیر مالیه بودند پیشنهادی راجع به استخدام مربکائینها آوردند کمیسیون هم معین شد که غالب آقایان در آنجا شریف داشتند آقای آقا سید یعقوب و آقای مدرس بودند...

آقای سید یعقوب - در دوره دوم بود. بنده

فهمی - او را عرض میکنم. بنده يك نظري در آن کمسیون داشتم خلاصه این بود که اصول مالیه آمریکا با اصول مملکت ما فرق دارد زیرا يك مملکتی است که وزراء مسؤولیت بمجلس ندارند کمیسیون بودجه ندارند. بودجه را دولت تهیه میکند مجلس باید تهیه کند. مالیات ارضی و مستقیم ندارند بنا بر این از يك همچو مملکتی متخصص برای ما بیاید کار زیادی نمیتواند بکند اصول مالیه ما با اصول مالیه اروپایی مناسبتر است ولی با این حال بنده هم موافقت کردم و آقایان هم موافقت کردند و در کابینه بعد که خود بنده متصدی امور مالیه بودم آن لایحه را آوردیم به مجلس و تصویب شد و آن مسائلی را که عرض کردم شاید در نظر آقایان باشد که برای چه بود؟ برای اینکه رفتن میسیون سابق در تحت تأثیرات سیاسی بود که برای مملکت ما مضر بود گفتیم بهر قسمی که هست و با هر شرطی که هست باید میسیون امریکائی برگردد باین مملکت برای اینکه دنیا بدانند که ایرانیها از حق خودشان صرف نظر نمیکنند و بدانند که ما مداخله خارجی را در کارهای داخلی خودمان هیچوجه نمی پذیریم دکتر میلپیو و رفقاهاش معین شدند و آمدند بعد از آمدن هم همان طور که آقای رئیس الوزراء در جلسه سابق اظهار فرمودند دولت در هر موقع همه جور کمک و همراهی و صرف نظر بکار برد و هر خلاف قانونی که از آنها دید بروشان نیابرد برای اینکه نگویند جلوی ما را گرفتند و در عرض این

دولت باز آقای تقی زاده میفرمایند که نسخه انگلیسی پیشنهاد خودش را نزد من فرستاده است و دیده ام و حق با اوست. آیا آن نسخه هم که در روز چاپ کرده اند او را هم دیده اند؟ اگر دیده بودند این فرمایش را نمیفرمودند آن عبارتی را که آقای رئیس الوزراء میگفتند من قبول نکرده و بمجلس شورای ملی نیابورده آیا این را دیده بودند؟ آقایان ملاحظه فرمودید میگوید: (اگر اختلاف نظر بین دولت و دکتر میلپیو) رئیس کل مالیه باید يك قوه باشد در مقابل دولت. در ماده دو میگوید که اگر مجلس در آئیه قانونی وضع کرد که نهاس کرد با اختیارات او حق دارد کنترات خودش را ملغی بداند قوه قضائیه را که محدود کرده اند. قوه تقنینیه را هم که می خواستند محدود کنند بنده تقدیس می کنم که آقای رئیس الوزراء که نخواستند چنین ماده را بمجلس شورای ملی بیابورند و نخواستند که اختیارات قانونی مجلس را باختیارات يك مستشار خارجی محدود کنند. آن دولتی که چنین ماده را به مجلس شورای ملی بیابورد آن دولت را نه فقط باورقه آبی بلکه باید باسنک از مجلس بیرون کرد چه حق دارد مگر دیکتاتور است؟ مندوب ساسی است هوت کمیسر است؟ چه عنوان دارد. مارفته رفته داریم يك اختیارات صحیحی را از خودمان می گیریم و میدهم به مستشاران خارجی. آقای ارباب کیخسرو هم بکفدري نی انصافی فرمودند فرمودند سابقاً به ادارات عوض حقوق آجر میدادند حالیه پول داده میشود گویا آقای ارباب در آنوقت در این مملکت نبودند...

ارباب کیخسرو - آجر نمیدادند؟ سرکار خودتان در این مملکت نشریف نداشتید

فهمی - آنوقت که آجر میدادند وضعیت مملکت چه بود؟ تمام نقاط مملکت اغتشاش بود جنگ بین المللی از يك طرف بود عایدات گمرک بزحمت آنروز می توانست مکوپونهای قرض را بدهد؟ این چه دخلی دارد به حالا

که عایدات فقط جنوب اضافه شده است عایدات گمرک بیست کرور شده است ما که سه چهار میلیون بیشتر کرد بودجه نداشتیم معین است الان هفت هشت میلیون اضافه داریم و تمام بودجه های ما هم به این روستی بودجه ۱۳۰۲ است و باید سالی پنج شش میلیون اضافه داشته باشیم هر سالی بيك عنوان يك خرجهای شده يك دفعه یزده کرور خرج ارزاق شده این به اجازه کی بوده است این رئیس قانونی که نظارت میکند بچه عنوان این خرج را کرده است؟ همینطور سال دیگر بيك عنوان. آیا يك برای بیچاره اگر اینطور کرده بود نسبت به او چه جور رفتار میکردند پس نباید نسبت به ایرانیها انقدر بدبین بود و نسبت به فرنگیها این قدر خوش بین در هر حال بنده روی همرفته غرضم این است که ما باید همانطور که نسبت به یکسفر خارجی اظهار علاقه میکنیم و پذیرائی میکنیم و مهمان نوازی میکنیم ایرانی را هم لا اقل باید تشویق کنیم. از آنطرف روز اول میگوئیم باید اختیارات را بدهیم به آقای رئیس الوزراء خیلی هم با حرارت. وقتی مطلب میباید روی کار آنوقت کمیسیون سه نفری هفت نفری از داخل مجلس و از خارج مجلس دست و پایش را به بندند آقا پس این چه جور اعتمادی است؟ در این پنجسال يك کمیسیون يك نفری معین گردید که در مقابل این همه شکایات مردم به اینند چه میکنند؟ آقای تقی زاده میفرمایند که من از طرف ملت و بنام قانون حرف میزنم آقای تقی زاده مدتی در این مملکت نشریف نداشتند و از حال ملت اطلاع ندارند آقایان شما که اطلاع دارید میدانید مگر شما همه آن وقت نخواستید رفتید پیش رئیس کل مالیه آیا اثر بخشید؟ پس تقصیر با خود اوست آقای ارباب کیخسرو تقصیر را می اندازند گردن اطرافیها آقا چقدر ایرانیها را بدنام میکنید حالا میائیم در سر این مسئله فعلاً این آدم میخواهد برود ما باید بفهمیم که در عرض پنجسال که هر سالی پنجاه کرور که حد وسط آن میشود

دویست و پنجاه کرد برای این شخص چه کرده بنده این مسئله را نظر به سابقه عرض می کنم چون شوستر که آمد پنج وقتی خواست برود يك كمیسیون سه نفری معین شد که دفاتر او را تحویل بگیرد يك نفر از آنها خود بنده بوده رفیق در پارك انابك گفتیم خوب حالا که شما میخواهید بروید دفاتر را بدهید گفت فردا صبح ساعت هشت میفرستم صبح در ساعت هشت رفیق آمد گفت ساعت شش شوستر رفته است گفتیم دفاتر پیش کی است گفتند پیش مستر کنز است کنز را دیدیم گفت چون من باید منزل را عوض کنم دو سه روز بمن مهلت بدهید بعد مراجعت کردیم به وزارت مالیه و وزات خارجه اطلاع دادیم میرزا عیسی خان که مترجم او بود قرار شد بیاید و نما اطلاع بدهد بعد از سه روز که رفیق گفتند مستر کنز در پاطش در هند دو فرانس قفل است و نیست وقتی در مقام تحقیق برآمدیم معلوم شد که از اتزلی هم رد شده بعد رفیق دفاتر از توی دولایچه ها بیرون آوردیم لازم بود که محاسبات را طبع و نشر کنند که در عرض پنج شش ماه آن حساب چه بوده است مثلاً شصت هزار تومان خرج آن حسابها و دفاترها و کتبه هائی شده بود که دولت ایران را گرفتار آن قضایا کرد ایشان رفتند و حسابشان را معین نکردند بعد به سفارت امریکا هم که مراجعه کردیم گفتند دیگر اینجا نمیشود کاری کرد ممکن است يك آوکائی معین کنید که در واشنگتن اقامه دعوا کند این مسئله برای شش ماه بود حالا برای پنجسال دویست سیصد کرور مالیه مملکت در تحت اختیار یک نفر بوده آیاما نباید بفهمیم که این حساب چه شده؟ آقای تقی زاده که اینقدر اظهار تمایل و علاقه میکنند باید بدانند که صد هزار تومان بتوسط این شخص بدون تصویب مجلس شورای ملی خرج نمایشگاه فیلادلفی شده است همین حساب را لا اقل باید اسناد خرجش را بدهد آخر ما اگر ایران هستیم باید سعی کنیم که خارجه

ها بعنوان مستخدم برای ما کار کنند والا ما روز روز خودمان را خفیف کنیم و خارجی را از خودمان مسلط کنیم چرا؟ این است که بنده پیشنهاد کرده يك كمیسیون معین شود بجهت اینکه دولت امریکا مثل سایر دول نیست که مستخدم داشته باشند و دولت ضامن عمل آنها باشد در دول اروپا دولت ضامن عمل مستخدمین است ولی دولت امریکا اینطور نیست و اشخاص خودشان کاندید میشوند و می آیند پس خوب است يك كمیسیون سه نفری از مجلس معین شود و سه نفر با هم از خارج دولت معین کنند دفاتر را تحویل بگیرند و نه بپسند چه خرج شده است آنوقت بیایند اینجا و هر قدر میخواهند تعریف کنند باید دید به سر مرده چه آمده و چه خرجهایی شده و ملاحظه فرمایند که يك روزی مثل آقای مستوفی که همه به عفت نفس او و با کدافی او قائل هستیم میگوید هزار و پانصد تومان اعتبار بدهید برای مخارج معاینه کردن راه مازندران که اگر خرجی لازم شد در راه نادیده کند میگویند که يك مقش بیست و پنجساله باید با شما بیاید که بدون اجازه او خرج نکنید ولی یکمرتبه برای خانم خودشان سه هزار تومان خرج سفر میدهند صد هزار تومان برای نهایشگاه فیلادلفی بازده کرور برای ارزاق و خیلی چیزهای دیگر تعجب نفرمائید که يك پشه بند برای مستر فلان خریده میشود به یکصد و هشتاد تومان حالا از روی این حساب کنید آخر این پول مال ما است ما که میگوئیم ناظر هستیم نباید این حسابها را رسیدگی کنیم؟ اگر يك نفر ایرانی بکفران زیور و کند او را می خواهیم کباب کنیم ولی اگر يك خارجه بیاید هرکاری نکند میگوئیم خوبست پس باید همانطور که عرض کردم يك كمیسیون معین شود و این حسابها رسیدگی شود و پس از رسیدگی يك رضایت نامه کلی از طرف مجلس و دولت برای دکتر میلپیو بنویسیم و فرستیم.

وزیر مالیه - بنده می خواهم اولاً گنله کنم از آقای فهیمی که هیچ ملاحظه گرمی و این هوا را نفرمودند این مسائلی را که فرمودند يك قسمت عمده اش مربوط به پیشنهادشان نبود و بنده میدانم چه جور آقایان اظهار موافقت میکنند با آقای رئیس الوزراء و در عین حال میخواهند نسبت بان قبیل مسائل بایشان اعتماد داشته باشند این کارها کار خود وزارت مالیه است و تا این ترتیب امروزه این کارها بیشتر وظیفه رئیس الوزراء است برای اینکه اختیارات رئیس کل مالیه را شما بایشان داده اید بنابر این بنده خواهش میکنم آقا از این فکر صرف نظر فرمایند این را هم باید عرض کنم که آقایان بدانند که خزانه مشغول کار خودش است و مسئول تصفیة حساب است و مأمورین را ما فرداً فرد در قسمت های خودشان مسؤل میدانیم و همینطور هم به آنها نوشته ایم و وظایف خودمان را هم تعقیب میکنیم پس تقاضا میکنم ایشان هم پیشنهاد خودشان را استرداد کنند

رئیس - رأی گرفته میشود به این پیشنهاد
بعضی از نمایندگان - مخالفیم
آقا سید یعقوب - بنده هم مخالفم
رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده که مخالفم با این پیشنهاد از جهت این است که برروز ما يك قانونی گذراندیم که نمایندگان مجلس نباید مداخله در کار دولت کنند آقای فهیمی : الان جناب عالی با آن زرنگی که دارید میخواهید آن قانون را از بین ببرید اولاً ما سه چهار روز است در این موضوع بحث کرده ایم تا اینکه بيك ترتیبی قضیه حل شده است که این اختیارات به رئیس الوزراء داده شود و ثانیاً ما میخواهیم يك قدمهائی برداریم که قانون اساسی اجرا شود ما نباید در کارهای قوه مجریه مداخله کنیم این وظیفه قوه مجریه است و بنا بر این باید قوا از هم مجزا باشد و این را که شما میفرمائید مداخله قوه

مقتضه است در امور مجریه و بنا بر این بنده مخالف هستم
با این پیشنهاد

رئیس - آقای فهیمی
فهیمی - مقصود بنده این است که قبل از رسیدگی بحساب دکتر میلپیو ورود و مجلس مستحضر باشد حالا که آقای وزیر مالیه به بنده اطمینان میدهند بنده پیشنهاد خود را پس میگیرم ولی چندبچه حساب معلوم نشود و ایشان هم بیرون بنده ناچاره استیضاح کنم
دهستانی - بنده پیشنهاد آقای فهیمی را قبول میکنم
رئیس - رأی گرفته میشود بین پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد آقای بامداد

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده واحده پیشنهادی نمایندگان بعد از منحصص عالی مقام اضافه شود
(از غیر دول همجوار)

بامداد - اجازه میفرمائید توضیح عرض کنم

وزیر مالیه - این توضیح ندارد يك اصلی است مسلم و بدیهی حالا میخواهند توضیح هم بدهند مختارند

بامداد - چون قبول کردند دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای وزیر مالیه قبول کردید؟

وزیر مالیه - بلی قبول میکنم

رئیس - پس مجدداً بضمیمه این لفظ نسبت باده رأی

میگیرم آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد دیگر پیشنهادی نیست

بعضی از نمایندگان - تنفس

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت

مجدداً تشکیل گردید)

رئیس الوزراء - در قانون اعتبار پنج میلیون راجع

راه آهن شرط شده است که همه ساله بودجه آن سال را اول از مجلس بگذرانند بعد خرج کنند چون نواقص در تشخیص اجزاء و تشخیص مخارج سالیانه بود در آنوقت که میبایستی این مسائل تکمیل شود و همه پیش بینی شود نشد و ترتیب بودجه راه آهن يك قدری بتأخیر افتاد ولی بالاخره نوشته شده است و بوزارت مالیه هم فرستاده شده است دیگر بنده نمیدانم هنوز از طرف وزارت مالیه مجلس تقدیم شده است یا نه؟ علی ای حال چون آن بودجه مفصل است و البته مذاکرات زیادی لازم دارد و وصلت نمیدهد به حالیه و راه آهن هم محل ندارد و مجلس هم تعطیل خواهد شد بکلی کارشان معوق میماند علی الحساب يك لایحه عرض شده است که راجع به مخارج سه ماهه است و روی موازن همان بودجه است که تقدیم شده ولی اکثرش اعتبارات است و تقاضا شده است که این مبلغ را مجلس اجازه بدهد بمالیه که بپردازند (یعنی ضروریاتش را و آنچه که خرج شد) تا بعد سرفرصت آن بودجه کلی بگذرد بنابر این يك لایحه است که تقدیم میشود برای مخارج این سه ماهه. یکی دیگر هم این مهندسی که آوردیم برای معادن و معرفت الارض این مهندس پیشنهاد میکند که من يك نقشه کسی که بصیر باشد در معرفت الارض لازم دارم اگر دارید بمن بدهید و اگر ندارید از خارجه بخواهید از اول این را گفته است هنوز وقتی هم که از برلن نیامده بود این حرف را میگفت. بنده آنوقت قبول نکردم تا بیاید و به بتئیم چه میگوید شاید همین جا يك کسی را داشته باشیم که زیر دست او بگذاریم و بعد از آمدن و مذاکره با او قانع شدم و دیدم که بینی و بین الله کسی را نداریم که بگذاریم زیر دست او و آن شخصی را هم که معین کرده اند بینی و بین الله يك حقوق زیادی نمیخواهد و اگر يك کسی را هم در اینجا داشتیم و میخواستیم در این کار بگذاریم شاید همین قدر میخواست ولی متأسفانه آن نقشه کسی که در عملیات راجع بمعرفه الارض تخصص

داشته باشد و همدست شود با همین مهندس نداریم. بنا بر این این لایحه تقدیم شده است و این دو لایحه نظر بموقعیت هر دو به قید فوریت تقدیم میشود. بودجه ذوب آهن هم که تقدیم شده بود در کمیسیون بودجه بعضی چیزها پیش آمد و لازم شد که تجدید شود. این هم آن بودجه است که تقدیم میکنم و آن بودجه سابق را استرداد میکنم.

وزیر داخله - بنده تقاضا میکنم که لایحه قانون بلدیه ها که کارش در کمیسیون تمام شده برای جلسه آتی مقرر شود که جزء دستور شود. لایحه دیگریست راجع به نماینده کلدانها که تقدیم میشود.

رئیس الوزراء - از این دو لایحه امتدعا میشود آن را که اداری است مقدم بدارند یعنی آنکه راجع به مخارج راه آهن است نسبت به آنکه راجع به استخدام یک نفر نقشه کش است مقدم شود.

رئیس - میفرمائید امروز مطرح شود؟

رئیس الوزراء - بلی مال راه آهن امروز مطرح شود (لایحه مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی نظر به فوریت امور مربوطه به احداث راه آهن و نظر باینکه ممکن است بودجه تفصیلی اداره مزبوره که تهیه و به مالیه فرستاده شده و قریباً تقدیم خواهد شد بسرعتی که در نظر است از تصویب مجلس مقدس شورای ملی نگذشته و برای اینکه در پرداخت حقوق اعضاء و تهیه ملزومات و اثاثیه اداری تاخیری حاصل نشود لذا ماده واحده ذیل بقید فوریت پیشنهاد و تقاضای تصویب آنرا از مجلس مقدس شورای ملی دارد:

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از محل پنج میلیون تومان اعتبار مصوبه برای احداث راه آهن تا تصویب بودجه اداری راه آهن برای سنه ۱۳۰۶ معادل مبلغ یکصد و هشتاد و سه هزار تومان بطور اعتبار بشرح ذیل:

- ۱ - حقوق متخصصین امریکائی و اعضاء اداری که در مراکز مشغول خدمت میباشند و سایر مخارج اداری از قبیل خرید اثاثیه و ملزومات اداری کرایه خانه و غیره ۲۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۲ - حقوق و مخارج اداری متخصصین و اعضاء شش دسته مهندسی سیر که در جنوب و شمال مشغول نقشه برداری میباشند ۷۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۳ - برای شروع ساختمان شامد حقوق متخصصین و اعضاء و سایر مخارج اداری و غیره ۲۵۰۰۰۰۰ قران
 - ۴ - سرویس طبی و صحتی برای دستجات مهندسی و عملیات از قبیل حقوق طبیب و قیمت دراجات و غیره ۲۰۰۰۰۰ قران
 - ۵ - مخارج مسافرت و حمل و نقل مهندسی خارجی بازران ۳۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۶ - تعلیمات مهندس شامل مخارج اعزام محصلین به خارجه و کمک خرج بمدرسه مهندسی وزارت معارف ۸۵۰۰۰۰ قران
 - ۷ - حقوق معوقه اعضاء مرکزی و دستجات مهندسی ۷۵۰۰۰۰ قران
- جمع ۱۸۳۰۰۰۰۰ قران
- برای مخارج مذکور در فوق دروجه وزارت فواید عامه (اداره راه آهن) کار سازی دارند
- وزیر مالیه رئیس الوزراء و وزیر فواید عامه فیروز مهدیقینی
- رئیس الوزراء - بنده فراموش کردم يك توضیحی داده باشم علاوه بر آنچه که عرض شد. چون دولت اهتمام دارد که به ساختمان راه آهن شروع کند و قرار شده است که دوماه دیگر مساماً شروع بساختمان شود

برای اینکه شروع این کار شود این مهندسی و اجرائی که داریم کافی نیست يك لایحه دیگری تدارك شده است نظر بد ساختمان راه آهن حاضر است و تقدیم میشود مخارجی که این جا پیش بینی میشود تمام آن مال این اجزاء کاری که فعلاً هست نیست و آنچه که باید مستخدم برای ساختمان راه آهن استفاده کرد مخارج آنها جزء همین اعتبارات است. حالا هر وقت رسیدیم آن خرج را میکنیم هر وقت رسیدیم نمیکنیم.

رئیس - مقصود از دو فوریت هر دو فوریت است آقای یسائی

یسائی - بعقیده بنده این لایحه يك شور بیشتر ندارد زیرا اعتبارات برای مخارج و وقتی دوات تقاضای فوریت کرد یعنی فی المجلس تکلیفش معلوم شود ولی بنده میخواستم از آقای رئیس الوزراء تقاضا کنم که موافقت بفرمایند این برود بکمیسیون بودجه امروزه کمیسیون بودجه تشکیل میشود و برای روز یکشنبه جزو دستور گذارده شود و فعلاً در مجلس موفق نمیشوم که يك مطالعه در این ارقام بکنیم و بالاخره تا گریزیم يك اطلاعی از دولت بخواهیم بنا بر این اگر بکمیسیون راجع شود بهتر خواهد بود و زودتر هم خواهد گذشت.

رئیس الوزراء - بنده هیچ مخالفتی ندارم فقط منظورم این است که قبل از تعطیلی تکلیف معین شود که در این مدت تعطیلی در کار فراهم نشود.

رئیس - پس میباید برای جلسه بعد. چند فقره پیشنهاد راجع بدستور امروز رسیده است قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

این جانبان پیشنهاد میکنیم. خبر کمیسیون بودجه راجع باعتبار مخارج قنوت قزوین جزو دستور شود. ابراهیم. محمد علی نابت.

پیشنهاد میکنم راجع به اداره محترم مباشرت راجع به تعزیه داری خامس آل عبا علیه الصلوة والسلام مطرح شود. حاج شیخ بیات.

پیشنهاد میکنم که بعد از گذشتن ماده واحده راجع بکفیل ریاست کل مالیه لایحه اعطاء اختیارات کمیسیون عدلیه که وزارت عدلیه تقدیم نموده در درجه اول جزء دستور شود عمادی.

بنده پیشنهاد میکنم اضافات بودجه ۱۳۰۵ فواید عامه جزء دستور شود. علی خطیبی

پیشنهاد میکنم بعد از تعیین تکلیف مالیه رمتعمم اختیارات چهارم اسد ۱۳۰۱ اضافات فواید عامه و وزارت امور خارجه مطرح شود و تکلیف قطعی این دو لایحه اضافی معین گردد امیر اسدالله عسری

وزیر معارف - حالا که آقین نمایندگان محترم پیشنهاداتی راجع بدستور کرده اند بنده هم میخواستم مختصر پیشنهادی بکنم. قبل از اظهار پیشنهاد خودم يك جمله را عرض می کنم. موضوع لوایح معارفی که تقدیم مجلس شده است در عین اینکه می بینم تمام آقایان محترم يك توجه مخصوصی دارند بگذراندن آن لوایح معذلك در عمل يك مشکلاتی تولید میشود که لوایح معارفی عقب می افتد و این يك معنائی است که نتوانستم حل کنم و البته مطالب مهمتر و ضروری تري هم پیش میاید که من ساکت هستم و در این موقع میخواستم عرض کنم سابقاً هم تقاضا کرده ام که جزو دستور بشود سه فقره لایحه است که خبرنای آن را کمیسیون مربوطه تقدیم مجلس کرده است و آنها باید تکلیفش معلوم شود از همه اینها گذشته يك خبری هم اخیراً کمیسیون بودجه داده است راجع به يك مبلغی اضافات که اختصاص به معارف داده شده است که مشتمل بر چند قلم است یکی راجع به شصت هزار تومان است از عوائد صدی نیم ممیزی املاک از بابت سنه ۱۳۰۵ که بموجب يك قانون مخصوصی چندی قبل برای عملیات ابتدائی از مجلس گذشته است و چون تا آخر بهار امسال مورد مصرف پیدا نکرده بود از اول سال تحصیلیه هذه السنه هم که اول بائیز است بایستی شروع شود به اجرای آن قانون به این جهت وزارت مالیه اینطور تشخیص کرده

باشیم والا با این تحصیلات ابتدائی و متوسطه آن استفاده که عمالک دیگر از علوم عالیه میکنند ما هم اگر نخواهیم منحصر کنیم بهمین قسمت آن استفاده را نخواهیم کرد و دیگر مسئله ساختمان و مسئله خرید زمین است و اگر چنانچه يك تعویقی فراهم شود تصدیق میفرمایند که در زمستان بنا نمیشود کرد و بعلاوه اگر چنانچه بطور کلی به آخر سال بیفتد شاید يك مصارف دیگری برای این وجوه پیدا شود که در سال آتی ما اصلاً صرفه جوئی نداشته باشیم که موفق بانجام این امر شویم. اینها را بطور اجمال عرض کردم و کمیسیون بودجه هم خبرش را تقدیم مجلس کرده است. بنده پیشنهاد میکنم تکلیف اینها را معین فرمایند که بنده حاضر شده ام برای خدمتگذاری اقلّاً تا اندازه مقدور وسائل کار برای بنده و برای وزارت معارف موجود باشد.

رئیس الوزراء - راجع به استخدام متخصصین برای شروع به ساختمان راه آهن الان عرض کردم که لایحه

دیگری است که تقدیم خواهد شد همین است که تقدیم میکنم بنده مجبورم که يك خواهشی بکنم از آقایان نمایندگان و آن این است که بودجه وزارت امور خارجه و اضافاتش مانده است و ترتیباتی در نظر هست و مأمورینی باید به بعضی جاها فرستاد که اگر این بودجه تمه نشود و مجلس تعطیل شود آن مأمورین فرستاده نخواهند شد و آن مصالح از دست میرود و همچنین وزارت فواید عامه باید تکلیفش معلوم شود والا این مخارجی که فعلاً نیمه کاره میشود به هدر خواهد رفت دیگر مختارید

رئیس - فعلاً عده برای رأی گرفتن کافی نیست تکلیف

این پیشنهاد ها روز یکشنبه معلوم خواهد شد يك قسمتی که خیلی فوریت دارد مسئله مخارج روضه خوانی است که از روز سوم سفر باید شروع کنیم. و این قسمت مقدم بر سایر مطالب خواهد بود

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

تفویض اختیارات مصوبه در قانون ۴ اسد ۱۳۰۱ راجع برئیس کل مالیه با آقاي

حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه

مصوب جلسه پنجم امرداد یکهزار و سیصد و شش شمسی

ماده واحده - مجلس شوراي ملي اختیارات مصرحه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع باختیارات

رئیس کل مالیه از تاریخ تصویب این قانون تا ششم مهر ۱۳۰۶ به آقای حاج مهدیقلیخان هدایت رئیس الوزراء
واگذار مینماید

تبصره - دولت مکلف است قبل از انقضای مدت فوق لایحه استخدام منحصین مالیه را از غیر دول همجوار

بمجلس پیشنهاد کند

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه پنجم امرداد ماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب

مجلس شوراي ملي رسید

رئیس مجلس شوراي ملي حسین پیرنیا

www.iran-archive.com